

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Sítne per amorem res amata in ama[n]te. disput. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

DISPUTATIO III.

Sine per amorem res amata in amante.

Aureoli argum.

Aureolus apud Capreolum in 1. d. 10. q. 1. nititur probare, non esse verum, quod hoc loco asserit D. Thom. rem scilicet amatam esse in amante per amorem. Quoniam, inquit, amans per amorem fertur, utque est in re amata, iuxta illud Augustini 13. confes. cap. 9. Amor meus pondus meum, illo seror quocumque sequor. Et illud Bernardi: Anima verius est vbi amat, quam vbi amatur. Cui concinit illud Christi Matth. 6. Vbi est thesaurus tuus, ibi est et cor tuum: ergo res amata non est in amante per amorem.

Solutio.

Vi amans sit in re amata, & in eadem.

Ad hoc argumentum, concesso antecedente, neganda est consequentia. Nullum namque est absurdum, si per amorem, & amas dicatur esse in re amata, & res amata in amante, alia atque alia ratione. Amata quippe res dicitur esse per amorē in amate, non tamquam per suam similitudinem, quasi amor similitudo sit rei amatae, eo modo quo verbum est similitudo rei cognita (quo posito eneruantur quaedam alia obiectiones Aureoli vbi supra) sed per inclinationem in rem amatam, vt D. Thomas 4. contra gentes cap. 19. ait: eo modo quo locus deorsum dicitur quodammodo esse in re graui, ratione grauitatis, quae est principium producendi deorsum rem grauem. Dicitur etiam res amata esse in amante per complacentiam: qua in ea acquiescit, ratione cuius complacentiae res amata dicitur amanti impressa, quamvis, reputat amicum quasi alterum se, vt Aristoteles 9. Ethicorum cap. 4. affirmat: qua de causa & bona, & mala amici suscipit, ac si forent sua: nec minus secundis rebus eius letatur, & aduersis tristitia afficitur, quam propriis suis. Adde, amorem virgere, ac mouere amantem, vt frequenter cogitet de re amata, ac proinde vt eam etiam habeat in facultate cognoscente. Quae omnia causam reddunt, cur in more communicato loquentium vsu positum sit, vt qui amat, dicat se rem amatam habere in corde, iuxta illud Pauli ad Philippen. 1. Ea quod habeam vos in corde, & in vinculis meis.

E contrario autem, amans per amorem dicitur esse in re amata, quia per amorē tendit, atque quoad affectum trahitur, in rem amatam: amare namque non est ad se trahere rem amatam, sed in eam trahi. Qua ratione Dionysius 4. c. de diuinis nominibus, amorem appellat vim virtutiam amantis cum amato. Et Augustinus 11. de Ciuitate Dei cap. 18. ait: Ita corpus pondere, sicut animus amore fertur, quocumque fertur. Atque hoc ipsum est, quod sonant caetera testimonia, quae in suo argumento Aureolus collocauit.

DISPUTATIO IV.

Vberior declaratio duarum processionum diuinarum.

Est timendum est, ne dum tam reconditum & arcanum processionum diuinarum mysterium contemplamur, seruando maiestatem, à gloria opprimamur: quia tamen copiosior aliquantulum earum explanatio multū lucis afferet, ad eam de tota subtilissima Trinitatis tractatione notitiam comparandam, quā in tenebroso huius vitae ergastulo possumus habere diuino freti numine tentabimus viam munire. Quā in re eam sequemur normam, vt accommodatē loquamur ad literas Sacras, ad definitiones Ecclesiae, ad dicta Sanctorum, atque ad doctrinam D. Thomae: subiicientes omnia correctioni Molina in D. Thomae.

A sanctae matris Ecclesiae.

Sit ergo primum fundamentum. In Deo intellectus, voluntas, intelligere, & velle, propter omnimodam Dei simplicitatem, sunt idem prorsus, non solum re, sed etiam ratione formali; virtute tamen inter se formaliter distinguuntur. Itaque vnumquodque illorum quatuor in Deo cum caeteris, atque cum essentia diuina est idem, & realiter, & secundum rationem formalem: nec nisi virtute emittenteque distinguuntur. Quod fit, vt se habeant, ac si distinguerentur: cum tamen sint prorsus idem. Quae omnia explicanda, ostendendaque sunt quaestio sequent. Interim supponantur hoc loco.

1. Fundamentum.

Secundum fundamentum fit: Ex nostro intelligere (quod inde praesertim constat participatione ac imitationem quamdam esse intellectus diuinae, quod ratione intellectus & voluntatis ad imaginem & similitudinem Dei sumus conditi) seclusis imperfectionibus omnibus, de diuino intelligere philosophandum nobis esse. Quemadmodum ergo nostrum intelligere, quia est vera actio vitalis, per quam verò producitur quid distinctum ab intelligente, non est aliud, quam intellectum vitaliter imaginem rei, qua intelligitur, in se exprimere, vt art. 1. disp. vlt. ostensum est: intelligere diuinum essentiale tribus personis diuinis commune, licet non sit exprimere vitaliter imaginem essentiae diuinae, quae est obiectum primarium, quod per illud cognoscitur, idque propterea quod non sit actio, atque adeo nihil per illud producatur, quod vnà cum ipso distinctum sit à producente; nihilominus in se esse operationem diuinam vitalem, quae est veluti imago vitalis essentiae diuinae, quae tamquam obiectum primarium eam inlectionem terminat: idque propterea quod intelligere non est aliud, quam imaginē, aut quasi imaginē eius, quod intelligitur, vitaliter eformare. Ea itaque dumtaxat ratione intelligere essentiale tribus personis diuinis commune, neque veram neque integram rationem imaginis essentiae diuinae, atque adeo neque Verbi essentialis, quod eisdem tribus personis diuinis commune sit (vt infra q. 34. dicemus) sortitur, quod non sit quid ab eis distinctum: ad rationem verò imaginis, atque adeo verbi, necessarium sit vt distinguatur ab eo, cuius dicitur imago, aut verbum. Itaque intelligere diuinum essentiale, quatenus à tribus personis diuinis eo formaliter intelligentibus, & ab essentia diuina tanquam ab obiecto primario virtute differt, est in se quasi quaedam imago vitalis essentiae diuinae intellectae: quia tamē re & ratione formali est idem prorsus cum eisdem, neque imago est, neque verbum simpliciter, ac proprie loquendo.

Secundum.

Intelligere diuinum tribus personis commune cur neque integram rationem imaginis, neque verbi sortitur.

Notandum est praeterea, quemadmodū nostrum velle & amor, neque est imago vitalis rei, quam volumus & amamus, neque alicuius imaginis productio: ita velle amoreque essentialē Dei, secundum suam propriam rationem formalem, non esse imaginem, nec habere se instar imaginis vitalis essentiae diuinae, quae tamquam primarium obiectum amatur, sed esse veluti inclinationem vitalem in essentiam, indistinctam prorsus secundum rem rationemque formalem, sed virtualiter differentem. His ita constitutis, in hunc modum explicandas cenfeo diuinas processionēs. Pater aeternus intelligendo dicit, generat, ac producit per intellectū Verbum sibi coaeternum Filium suum, sapientiam genitam. Pater item & Filius diligendo produciunt & spirant per voluntatem Spiritum sanctum, amorem spiritum, ac productum, sibi etiam coaeternum.

Tertium fundamentum. Velle diuinum non esse verum imaginem essentiae, sed veluti inclinationem in essentiam.

Qua in re primum est animaduertendum. Quemadmodum Filius, seu Verbum, includit quid ab-

Explicatio dignitari processionum.

lucum,